

Tiskovina ■ Postnina plačana pri pošti 64290 Trzin
1

P.n.
Koroška osrednja knjižnica
"dr. France Sušnik"
Na gradu 1
2390-Ravne na Koroškem - SLO

SLOVENSKI VESTNIK, Tavništr. 16, A-9020 Celovec

Celovec • četrtek • 8. avgust 2002

štev. 32 (3181) • letnik 57 • cena 0,73 evra

Napeta pričakovanja so ostala nezadoščena

»Partija pokra« v zadevi dvo-
jezičnih krajevnih tabel se
nadaljuje; v ponedeljek se je na
Dunaju sestala komisija štirih,
ki naj določijo, kje, koliko in
zakaj naj se postavijo table.

Slovence zastopa v tej komi-
siji dr. Pavle Apovnik, prisost-
voval pa je seji tudi predsednik
Zveze slovenskih organizacij
dr. Marjan Sturm.

Začudenje, ponekod celo
ogorčenje, pa je izzval dogovor
članov komisije, da javnosti ne

obvestijo o poteku. Dejansko ni
bilo nobene uradne – in tudi no-
bene neuradne – izjave, ki bi
dala sklepati o napredku ali za-
stoju takih pogovorov.

Predsednik Enotne liste
Andrej Wakounig na primer je
izjavil, da »imajo gremiji in
pripadniki koroških Slovencev

pravico, da zvedo za vsebino in
potek pogajanj o topografiji –
tudi po seji komisije za topo-
grafijo!«

Tudi naslednjega termina
srečanja komisije ni bilo moč
zvedeti; tako ostajajo v tej za-
deve le špekulacije.

S. W.

Državljeni s podpisi proti prestreznikom

624.720 Avstrijk in Avstrij-
cev je kljub neugodnemu
terminu podpisalo ljudsko
zahtevo proti nakupu pre-
streznikov, ki ga je sedanja
zvezna vlada že sklenila. To
pomeni, da je več kot 10 od-
stotkov volilnih upravičen-
cev proti tej kupčiji, ljudska
zahteva pa šteje med devet
najuspešnejših v zgodovini
druge republike.

Na Koroškem je zahtevo
podpisalo 40.137 oseb ali
9,62 %. Pri splošnem pregle-
du zelo močno izstopajo
občine na dvojezičnem ozem-
lju. Sele so sploh na vrhu lest-
vice nasprotnikov, saj je kar
18,02 % občanov in občanov
podprlo zahtevo. Tudi Bilčo-
vs s 14,99 in Bistrica nad Pli-
berkom z nekaj več kot 15 %
štejeta med močne komune.

Politična elita Koroške je
seveda ločena po ločnici vlad-
nih barv. Svobodnjaki in ljud-
ska stranka govorijo o slabem
uspehu, socialdemokrati in
Enotna lista pa so rezultat
označili kot dejstvo, mimo ka-
tereja vlada ne more več.

SPD »RADIŠE« VABI NA

Farni praznik

z odprtjem razstave starih
slik (pripravil Tomi Ogris)

Nedelja, 9. 8. 2002 • 10.30
v kulturnem domu na Ra-
dišah

Še nekaj časa ga bomo imeli – poletje namreč. Medtem ko nekateri jadikujejo, da je
sezona slaba, so drugje kar zadovoljni. Po letih, ko so Nemci in Nizozemci ostajali za-
radi vojne v Jugoslaviji (!) zaradi bližine meje doma, se spet vračajo, tako tudi v Cam-
ping Rosental-Rož družine Wernig-Kupper v Kočuh.

PREBLISK

V ponedeljek je bila na Dunaju
seja komisije, ki naj izdela
predlog za postavitev dvojezič-
nih tabel. Od udeležencev smo
o poteku in dogovorih izvedeli
tole:

Kdaj bodo rezultati konkret-
nejši, kar seveda zanima vso
narodno skupnost na Koro-
škem, pa seveda tudi večinski

Komisija na Dunaju

narod, so nam odgovorili:

Na dodatna vprašanja no-
vinarjev so si bili pogajalci
edini v tem, da

Naslednja seja komisije bo

S. W.

HRVAŠKA IN EU

Haider se prili- zuje Hrvatom

Koroški deželni glavar te dni
ni sprejel le predstavnike
evropskih desnoekstremnih
strank in grupacij, ampak se je
poleg tega šel tudi strokovnjaka
za pridruževanje Slovenije in
Hrvaške k EU. V intervjuju za
hrvaški tednik »NACIONAL«
je povedal pač to, kar je v uše-
sih hrvaških nacionalistov mo-
ralo zveneti kot najslajša pe-
sem: da ni nobenega vzroka, da
bi Slovenija pred Hrvaško
postala članica EU.

Ko je pred časom bil slo-
venski minister za evropske za-
deve Potočnik na delovnem
obisku na Koroškem, je Haider
izjavljaval nasprotno: da se že ve-
seli pristopa Slovenije k EU,
predvsem pa je pohvalil na-
predke, ki jih je Slovenija do-
segla z EU.

O Hrvaški in EU še to: bivša
jugoslovanska republika doslej
še niti ni zaprosila za začetek
pogajanj z unijo. V bistvu je še
daleč od odcepa proti Bruslju.
In to Haider dobro ve. Zakaj
potem svojim hrvaškim nacio-
nalističnim prijateljem ni nalil
čistega vina, ampak je vede de-
zaviral Slovenijo in tako obre-
menil odnose z njo, pa v interv-
juju ni povedal.

F. W.

SKD GLOBASNICA IN FARA
GLOBASNICA
VABITA NA PRIREDITEV

»Štiri prvine«

na Hemi pri Globasnici
v sredo, 14. avgusta 2002,

18.30 Franz Glaser, Susan-
ne Weber / ogled zgodnje-
krščanskega romarskega
svetišča

19.30 Franz Glaser – voda
v kultu in mitu; Karl Vouk
& Rudi Benétik – objekti /
slike; Maja Haderlap &
Fabjan Hafner – pesmi;
Waltraud Russegger – me-
zzosopran; Janez Gregorič
– kitara; Ivan Klarič – krat-
ki film – mokra voda; kul-
turni dogodek bo ob vsakem
vremenu.

SPD VINKO POLJANEC
IN URANKOVA DRUŽINA
VABITA NA KONCERT

Zadoni pesem naj domača

Četrtek 15. 8. 2002 • 20.00

Vesele pri Šentprimožu
Pri gostilni Wutte
p. d. Urank

Nastopajo:
MoPZ »Vinko Poljanec« in
vokalni ansambel »Nomos«

Zabavna glasba

»Duo Peugeot«

PREDAVANJE DR. JOSEFA TICHYJA NA KOČEVARSKEM KULTURNEM TEDNU

Manjšine: veter postaja hladnejši

»Narodne skupnosti v žarišču« mednarodne politike» je bil naslov predavanja, ki ga je minuli četrtek, 1. avgusta 2002, v okviru 37. kulturnega tedna Kočevarjev imel znani strokovnjak za manjšinsko pravo, ministerialni svetnik dr. Josef Tichy. Predavanje je bilo v Hrastovici pri Celovcu, kjer omenjeni teden vsako leto poteka, in točno na dan dve leti po tem, ko je avstrijski parlament soglasno sprejel tako imeno ustavno določilo o pravicah manjšin.

Po besedah predavatelja je manjšinsko pravo za politike zagadelj tako fascinantno, ker zadeva veliko ljudi, obenem pa se mnogi čutijo poklicane, da pristavijo svoj lonček oz. primaknejo svoje mnenje. Pri tem strokovna kvalifikacija ne igra nobene vloge.

Začetki manjšinskega prava segajo na versko področje, točneje do pravnega položaja, ki so ga uživale določene verske skupine, na primer kristjani v osmanskem cesarstvu, ali kakor ga je določal vestfalski mir. Kategorije kot jezik, kulturna pripadnost, tradicija in vse to, kar izkazuje sodobno manjšinsko pravo, so pozneje in postopoma začele veljati. To pomeni, da manjšinsko pravo ni nekaj statičnega, ampak da se stalno razvija naprej.

Zveza narodov

Velika zarez v tem razvoju pomeni konec prve svetovne vojne, ko je z razpadom velikih evropskih cesarstev in z nastankom novih držav postalo manjšinsko vprašanje vsesplošni problem. Zveza narodov je na zahtevo Združenih držav Amerike z instrumentom državnih pogodb skušala uveljaviti vsaj najosnovnejše zaščitne instrumentarije za manjšine. Neuresničevanje manjšinskih pravic za države ni imelo nobenih posledic.

V tem času se pojavijo bilateralne pogodbe za zaščito manjšin med državami, na primer Brnška pogodba, v kateri sta se Avstrija in Čehoslovaška medsebojno obvezali za zaščito nemške oz. češke in slovaške manjšine. Manjšine so postale talke politike in bilateralnih odnosov.

Leto 1945 oz. konec 2. svetovne vojne spet pomenita zarez v razvoju manjšinskega prava: zdaj se uveljavi načelo enakosti, ki naj bi rešilo vsa odprta vprašanja. To je seveda bila skromna želja, zato je bilo treba manjšinske pravice ponovno zajamčiti s pravnimi instrumentariji. Primera za to sta člen 7 Avstrijske državne pogodbe ali pa Londonski memorandum, ki zagotavlja pravice Južnih Tirolcev, veljata pa le za navedene manjšine.

Deklaraciji Sveta Evrope

O splošno veljavnih in obveznih manjšinskopravnih standardih tedaj, in tudi še danes, ni mogoče govoriti. Zamečki in splošno formulirane smernice ter proklamacije nekega manjšinskega prava se pojavijo šele

z Evropsko konferenco za varnost in sodelovanje OVSE (OSZE) in z deklaracijama Sveta Evrope. To sta Čarta regionalnih in manjšinskih jezikov ter Okvirna konvencija za zaščito manjšinskih jezikov.

Obe deklaraciji odražata odnos in vzdušje časa svojega nastanka do manjšinskega vprašanja.

Dr. Josef Tichy (levo), desno predstavnik Kočevarjev dr. Viktor Michitsch

šanja. Čarta je v nasprotju z Okvirno konvencijo bolj točna, saj obsega katalog 70 manjšinskih pravic, iz katerega jih mora posamezna država za posamezne manjšine izbrati vsaj 35. Avstrija je bila pri izbiri zelo skromna, beri restriktivna, saj je le s težavo dosegla predpisano normo, severnjaške države na primer so potrdile in priznale nad 60 od navedenih 70 točk.

Okvirna konvencija je zelo diplomatsko, skratka neobvezno in okvirno formulirana. Tichy je dejal, da Okvirno konvencijo vsaka država z lahkoto spodnese.

Posebnost Čarte in Okvirne konvencije pa je, da sodita v katalog človekovih pravic, ki jih morajo vse države priznati. To pomeni, da manjšinske pravice niso več notranja zadeva države. Senčna plat te medalje pa je, da Čarta in Okvirna konvencija nista povezani z disciplinskimi posledicami za države, ki ju ne upoštevajo. Države so samo obvezane, da Svetu Evrope redno poročajo o položaju manjšin znotraj svojih meja. Načelo poročanja pa je veljalo že v času Zveze narodov.

Zaostreno vzdušje

Tichy je zaskrbljen ugotovil, da se splošno politično vzdušje v Evropi spet obrača proti manjšinam, da se je historično okno za manjšine zaprlo in da je nacionalizem spet na pohodu.

Pri primerjavi standardov manjšinske zaščite je predavatelj dejal, da jo Avstrija na splošno ne odreže ravno slabo. Kritiziral pa je, da ustavno določilo (Staatszielbestimmung), ki ure-

ja mesto manjšin in ga je Avstrija sprejela 1. avgusta 2002, velja le za zvezno, deželno in občinsko raven, ne pa za telesa samouprave, kot so to zbornice in podobno. Prav tako do danes niso znani praktični rezultati, s katerimi bi bilo mogoče meriti veljavnost in pomen določila.

Avstrija je le z zamudo rati-

jem »manjšina«. Za Slovence, ki v Avstriji živijo izven avtohtonega območja, pa se v sporazumu uporablja pojem »slovensko govoreči«. Tichy je poudaril, da se je Slovenija te linije držala konsekvентno od podpisa državne pogodbe leta 1955 naprej in jo je vnesla tudi v kulturni sporazum (točki 14. in 16.).

Točka 15. kulturnega sporazuma se nanaša na nemško govoreče prebivalce v Sloveniji. Slovenija jih v besedilu obravnava kot »pripadnike nemško govoreče skupine«, kar po Tichiju pomeni, da tu »nimamo opravka s skupino, ampak samo s posamezniki«. Skupina je v tem pravnem kontekstu skupek neorganiziranih oseb. Tichy pa meni, da so nemško govoreči v Sloveniji organizirani in bi jih zato bilo treba pravno drugače obravnavati.

Avstrija v nemškem besedilu sporazuma sicer vseskozi uporablja pojem »Volksgruppe« (narodna skupnost), kar pa ničesar ne spremeni na dejanskem pravnem statusu navedenih primerov. Tichy, ki je svojčas pri uradu zveznega kanclerstva bil pristoj-

en za manjšinske zadeve in se je odlično naučil slovensko, je prepričan, da je do pojmovne neusklajenosti med slovenskim in nemškim besedilom kulturnega sporazuma prišlo zato, ker »Avstriji ne znajo jezikov sosedov, Slovenci pa odlično govorijo nemško«. Njega pa v pogajanja niso vključili.

Tichy je pred Kočevarji svaril, da bi Nemce v Sloveniji »razbili na več skupin«.

Razni pokazatelji

Na ključno vprašanje, kje je točka, da neka skupina postane manjšina, pa tudi Tichy ni vedel odgovora. Nekega splošno priznanega avtomatizma ni. Tu se je treba posluževati pomožnih instrumentarijev, kot so to jezik, šolska ureditev, splošna kulturna in organizacijska oza-veščenost skupine in drugo. Važno vlogo ima pri tem znanost, ki doslej še ni zmogla enotnih prijemov pri obravnavanju manjšinskega vprašanja. »Znanost naj manjšinske problematike ne prepušča izključno politiki in politikom«, je dejal Tichy.

Odločno pa je mednarodno priznani strokovnjak za manjšinsko pravo proti temu, da bi preštevanja ali ljudska štetja veljala za kriterij številčnosti ali moči manjšine in kot osnova njenega pravnega standarda. To je podkrepil s številnimi primeri. Posebno preštevanje Slovencev in Hrvatov 14. novembra 1976 je »docela spodletelo«. Na Madžarskem na primer se podatki ljudskih štetij o materinem jeziku sploh ne pokrivajo z uradnimi podatki o nacionalni pripadnosti ljudi, neuradni podatki pa izkazujejo neprimerno višje število manjšincev kot pa vsa uradna štetja.

Tichy je sploh mnenja, da se naj država ne vmešava v vse življenske sfere prebivalstva, ampak naj poskrbi za takšne pravne, gospodarske in politične okvire in pogoje, ki bojo omogočali preživetje manjšin in zagotavljali plodno sožitje med manjšino in večino. Sem pa tudi sodi, da manjšina in večina ter sosedje zgodovino pišejo skupno.

Franc Wakounig

ENOTNA LISTA

Proti znižanju števila občinskih mandatarjev

V zadnjih dneh so reprezentanti SPÖ, predvsem župan Šentvida Mock, zahtevali znižanje števila članov občinskih svetov na Koroškem, ker imajo občinski sveti – menda – na Koroškem v primerjavi z drugimi zveznimi deželami preveč članov in je Koroška glede tega vprašanja »zadnja« v Avstriji.

Natančnejša primerjava pa kaže, da imajo sicer zahodne zvezne dežele tendenčno manj mandatarjev v občinskih svetih, v Gornji Avstriji ali na Gradiškem pa imajo enako velike občine več občinskih odbornikov kot občine na Koroškem. Razen tega je treba tudi

upoštevati povprečno velikost občin, ki je soodločilna za stroške na deželni ravni. Mnogo malih občin povzroča več stroškov kot malo število večjih. Tudi glede velikosti občin je Koroška v avstrijskem povprečju.

»Zahteva SPÖ torej ne upošteva dejanskih razmer v Avstriji. Razen tega je argument znižanja stroškov v zvezi z znižanjem članov občinskih svetov grotesken,« tako pravi Wakounig. Posamezni člani dobijo za sestanke med letom nekaj deset evrov, ostalo delo pa opravljajo častno. »Če bi hoteli resno varčevati, bi lahko zmanjšali

dohodke županov, ki so kar precejšnji,« meni Wakounig, ki je prepričan, da je argument znižanja stroškov zgolj pretveza. »Vse kaže, da je dejanski namen SPÖ izključiti kritične glasove iz občinskih svetov,« pravi Wakounig, ki v tem sklopu opozarja tudi na nedavno zahtevo Gusenbauerja po uvedbi večinskega volilnega reda v Avstriji. »Taki predlogi na Koroškem in na zvezni ravni pričajo o težavah, ki jih očitno ima SPÖ z raznolikostjo mnenj in pluralistično demokracijo,« zaključuje Wakounig.

Nadaljne informacije: 0463 / 54 0 79; www.elnet.at

CELOVEC – PREDSTAVITEV DIPLOMSKE NALOGE

Množični mediji na avstrijskem Koroškem

Diplomirana etnologinja in kulturna antropologinja Saša Poljak, ki je študirala tudi novinarstvo na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani, je osmega julija 2002 na tiskovni konferenci v Celovcu predstavila svojo diplomsko nalogo »Množični mediji na avstrijskem Koroškem«. Z mediji se je na Koroškem srečala že, ko jih je kot mentorica raziskovala na etnološki raziskovalni delavnici v Celovcu. Odločila se je, da temo poglobi in z njo diplomira na obeh študijskih smereh.

Kot je zapisala, je njena diploma sondažna medijska raziskava, ki razčlenjuje, kateri zakoni v Avstriji urejajo pravičnejšo »manjšino« do medijev in njihovo financiranje, ter kakšen je njihov pomen kot dejavnikov socializacije in asimilacije. Zanima jo, kateri mediji na Koroškem poročajo v slovenskem jeziku in njihova programska struktura, kako jih ocenjujejo uporabniki, zakaj se jih poslužujejo in v kolikšni meri. Opiše ciljno publiko ter njihov namen in pomen za narodno skupnost ter njihovo mesto v večinskem medijskem prostoru ter vizije nadaljnjega razvoja. Medijem je pripisala pomen tistih redkih dejavnikov, ki opozarjajo, da na obravnavanem območju poleg nemške živi tudi slovenska narodna skupnost in pa kot način, s katerim »manjšina« prihaja v stik s knjižno obliko slovenskega jezika.

Saša Poljak je za potrebe raziskave intervjuvala urednike in sodelavce koroških medijev, ki poročajo v slovenskem jeziku, v šestih izbranih krajih pa je izvedla sondažno raziskavo o tem, kaj in zakaj ljudje berejo, poslušajo in gledajo, ter kakšno je njihovo mnenje o izbranih medijih. 164 anket je dopolnila z desetimi intervjuji s koroškimi Slovenci različne starosti, izobrazbe in poklicev ter se seznanila z literaturo obravnavanega področja.

Tiskana beseda

Čeprav je anketo izvedla med naključno izbranimi koroškimi Slovenci in zato ne odraža

mnenja celotne populacije, pa njeni rezultati potrjujejo že znane ugotovitve, da ima največ ljudi naročenih »Naš tednik«, sledita pa mu »Nedelja« in »Slovenski vestnik«. Po njenem visok odstotek tistih, ki imajo naročene vse tri tednike, ni pogojen niti z visokim številom izobraženih anketirancev, niti z ideološko usmerjenostjo naročnikov, temveč je posledica pomanjkanja pisemenih informacij v slovenskem jeziku. Je pa z visoko izobrazbo pogojeno večje število tistih ljudi, ki vse naročene časopise tudi preberejo, teh pa je le dobra dva odstotka. Najbrž ne preseneča dejstvo, da ti bralci spadajo v starostno skupino nad 66 let.

Med bralci tednikov so najbolj priljubljene novice o lokalnem dogajanju ter poročila o kulturnih dogodkih ter reportaže, sledijo pa jim novice o življenju koroških Slovencev. Med razlogi za branje tednikov v slovenskem jeziku so anketirani največkrat kot odgovor navedli, da jih zanima jo novice o življenju koroških Slovencev, pa tudi dejstvo, da večino ljudi, o katerih se piše, osebno poznajo. Kar 15 odstotkov anketiranih omenjene tednike bere zaradi jezika, vendar pa jih več kot 40 odstotkov z njim ni zadovoljnih.

Vsi anketirani pa – predvsem zaradi aktualnih dnevnih informacij – berejo dnevnike v nemškem jeziku, in sicer je daleč na prvem mestu *Kleine Zeitung*. Že Jernej Zupančič je ugotovil, da kljub motenemu dostopu do časopisov, ki izhajajo v Republiki Sloveniji, le-te bere slaba polovica koroških Slovencev.

Govorjena beseda

Med koroškimi radijskimi programi v slovenskem jeziku dobrih 40 odstotkov anketiranih posluša »Radio 2«, le dobre tri odstotke manj pa slovenski program v okviru radijskega spore-

da ORF-Koroška. Slabih 14 odstotkov anketiranih posluša »Radio Agora«, ki ima v primerjavi s prvima dvema bolj alternativen program, njegova poslušnost pa se zvišuje glede na stopnjo izobrazbe. Glede na izbor tem in glasbe bi bilo pričakovati, da ga poslušajo tudi mladi do 20. leta starosti, v raziskavi pa se je izkazalo, da je med mladimi v tej starostni skupini kar 35 odstotkov takih, ki radia v slovenskem jeziku ne

Avtorica študije Saša Poljak

poslušajo. Le slabih sedem odstotkov vseh anketiranih radijskih oddaj v slovenskem jeziku ne posluša.

Omenjene radijske programe poslušalci spremljajo predvsem zaradi novic o življenju koroških Slovencev in zaradi slovenskega jezika, med pomembnimi razlogi pa so še glasba in aktualne informacije. Mladi do 20. leta starosti radio poslušajo le zaradi glasbe, slovenščino pa na prvo mesto postavljajo poslušalci v starostnem obdobju od 30. do 49. leta.

Anketirani so pohvalili dobro kvaliteto radijskih oddaj, ki poročajo o lokalnih dogodkih, izbor glasbe ter inovativne moderatorje, najbolj pa so kritizirali izbor glasbe, slabo kakovost jezika in neizobraženost moderatorjev. Skoraj 60 odstotkov vprašanih radijske programe v slovenskem jeziku posluša manj kot dve uri dnevno.

Rezultati ankete tudi kažejo, da poslušalci koroških radijskih programov niso preveč zadovoljni z jezikovno usposobljenostjo moderatorjev, saj je z njo zadovoljnih le 27 odstotkov anketiranih. Podatek nam hkrati pove, da so poslušalci z govorno besedo zadovoljni bolj kot pa so s tiskano besedo zadovoljni bralci.

Več kot polovica anketiranih posluša tudi številne radijske postaje, ki oddajajo v Republiki Sloveniji, med njimi največ prvi program Radia Slovenija, ki mu sledi tretji radijski program z zahtevnejšo vsebino, med tem ko so ostali izrazili težave z njihovim sprejemom. Vse izobrazbene skupine pa so kot pomemben razlog poslušanja radijskih programov v nemškem jeziku navedle dobre moderatorje.

Vizualni medij

Edina televizijska oddaja v slovenskem jeziku na območju Republike Avstrije je oddaja »Dober dan, Koroška«. Rezultati ankete so pokazali, da oddajo spremlja občasno skoraj 45 odstotkov anketiranih, nekaj več kot 40 odstotkov pa redno. Malokdaj jo gleda skoraj 13 odstotkov, nikoli pa manj kot dva odstotka.

Med vzroki za gledanje oddaje je spremljanje novic o življenju koroških Slovencev, pomemben razlog pa je tudi, da poznajo ljudi, o katerih v oddaji poročajo. Precej ljudi jo spremlja tudi zato, ker je to edina oddaja v slovenskem jeziku na avstrijski televiziji. Anketiranci so posebej pohvalili, da oddaja poroča o življenju slovenske narodne skupnosti, zanimivo pa je, da jih najbolj moti prekratek oddajni čas, kritizirali pa so tudi nezanimive teme ter premajhno raznolikost. Kar 22 odstotkov vprašanih gleda oddajo »Dober dan, Koroška«, ker je to edina oddaja v slovenskem jeziku. Z njenim jezikom je zadovoljnih kar 41 odstotkov

vprašanih gledalcev, samo 12 odstotkov pa jih meni, da bi jezik lahko bil boljši.

Čeprav si obe osrednji politični organizaciji koroških Slovencev že od leta 1971 prizadevata za sprejemanje televizijskih oddaj, ki nastajajo v studijih Republike Slovenije, pa večina ljudi na dvojezičnem območju – tudi zaradi premajhnega angažiranja Slovenije – le-teh ne more spremljati. Zaradi razvoja satelitske in kabelske televizije pa kljub temu slovenske televizijske programe spremlja kar dobrih 30 odstotkov anketiranih.

Pomen medijev

Avtorica je ugotovila, da je ciljna publika »manjšinskih« medijev slovenska narodna skupnost in da še največ nemško govorečih lahko pritegnejo radijske oddaje v dveh ali več jezikih. Vzrok, da se predvsem tiskani mediji pogosteje srečujejo z manjšim številom bralcev, vidi avtorica v asimilaciji oziroma upadanju jezikovnega znanja mlajših generacij in v dejstvu, da je večina naročnikov starejših. Poleg tega pa mladih ne zanimajo narodnostni problemi, ki v teh medijih prevladujejo.

Za skoraj 30 odstotkov anketiranih so mediji v slovenskem jeziku pomembni, ker se z njimi ohranja slovenski jezik, z 20 odstotki jim sledi skupina, ki vidi pomen medijev predvsem v prodiranju slovenščine v javnost. 16 odstotkov jih je prepričanih, da se s pomočjo medijev izpričuje prisotnost koroških Slovencev na dvojezičnem ozemlju, za 11 odstotkov pa je poglavita naloga medijev seznanjanje z življenjem koroških Slovencev.

Kljub ugotovitvi, da je mesto »manjšinskih« medijev med večinskimi sicer neopazno, pa je kar dve tretjini anketiranih mnenja, da bi si obravnavani tiskani, govorni in vizualni mediji z drugačnim izborom tem lahko pridobili svoj prostor med večinskimi. Le slaba tretjina vprašanih namreč meni, da so manjšinski mediji v primerjavi z večinskimi nepomembni.

Irena Destovnik

LOČE

250. obletnica fare

Ena najmlajših cerkva v zgošnjem Rožu, božji hram v Ločah, praznuje letos četrtsotletni jubilej, obenem pa je to jubilej ustanovitve lastne fare.

O prvotnem svetišču je nekaj omenjenega v listinah iz leta 1147, vas Loče se tam omenja s prvotnim imenom Lonzah, pozneje Lonzah. Po farni kroniki so bili poprej tukajšnji prebivalci že najmanj 900 let vključeni v nekdanjo prafaro Marijo na Zilji, ki je svojčas spadala pod oglejski patriarhat. Graditelj današnje cerkve Janez Laitschacher (roj. 22. 12. 1718 v Kotmari vasi), umeščen leta 1752 v Ločah, je pričel z gradbenimi deli ter še istega leta po

dokajšnjih težavah dosegel priznanje za lastno faro. Kar nekaj pripovedk so ljudje spletli o tem, od kod Laitschacherju denar za gradnjo (zlato iz Jepe). V resnici se je župnik ukvarjal s kemijskimi poskusi in zelo verjetno je, da se je ob tem zastrupil s plini in na posledicah leta 1772 umrl.

Loška cerkev sv. Urha mogočno kraljuje nad vasjo – tako kot o očaku Triglavu lahko rečemo tudi o njej: je videla zgodbo slovenskih otrok, slišala njih petje, njih vrisk in njih jok ...

Prav zadnje je najbolj občutila skupaj s številnimi farani v krutih letih rjavega nasilja. Kmalu po nastopu strahovlade

je naša materinščina postala kamen spotike. Vsi slovenski napisi so morali iz nje izginiti. Na oltarnih prtihi, na banderah, na križevem potu – da, celo oni na zvonovih, odmaknjeni javnosti v visokem stolpu. Tudi govorna beseda je bila prepovedana, tudi tiha molitev v kakem skrivnem kotu. Potem tista usodna cvetna nedelja leta 1941, ko odženejo spoštovanega človeka, župnika dr. Josipa Ogrisa kot hudega zločinca v zapor – kaznovan zato, ker je bil pravičen,

Farna cerkev v Ločah (zgrajena 1752–1762)

bil goreč domoljub. In že leto nato so nasilniku trn v peti šte-

vilne slovenske družine, ki morajo v eni uri zapustiti svoje domove, svoje imetje – oropani časti in človeškega dostojanstva. Proglasili so jih za »narodu in državi sovražne« ter jih pregnali na prisilno delo v tuji no ali v uničevalna taborišča. Po vrnitvi je dr. Ogris dejal: Kaj uniforme, kaj zastave, kaj blesteča obeležja? Vse se je pogreznilo v prah! Danes se ob teh besedah lahko zamisliš ...

Slej ko prej mogočno stoji loška cerkev na majhnem griču; mlad, odprt dušni pastir, dekan mag. Stanko Olip je krmar čolna sv. Urha ter ga uvidevno vodi po vihnem morju današnjega časa. Še po svetišču zveni naša govorica, še po njem doni tudi slovenska pesem. Želja ob jubileju: Naj tako ostane še naprej ...

F. Č.

KOMENTAR

Komisija za table – zaukazan nagobčnik

Stvari, ki se trenutno razvijajo in dogajajo okrog komisije za dvojezične table, so več kot zmedene, da ne rečem ponižujoče. Kdor je v ponedeljek, 5. 8. 2002, poslušal popoldanski žurnal na Radio dva, je bil seznanjen z nepričakovanim ravnanjem komisije. Tako dr. Pavel Apovnik, uradni zastopnik koroških Slovencev, kot tudi dr. Marjan Sturm, ki se je po lastnih izjavah udeležil ponedeljkove seje zaradi tega, ker je bil doslej pri vseh teh pogajanjih zraven, sta unisono izjavila, da se je komisija zedinila na popolno zamrznitev informacij. To pomeni, da sta oba slovenska predstavnika pristala na to, da javnost o nadaljnjih konkretnih vsebinskih in časovnih korakih komisije ničesar ne ve več.

Tako ravnanje je v manjšinski politiki doslej enkratno. Za informacijsko družbo, v kateri živimo, sta tak pristavek in taka zahteva popolnoma nesprejemljiva. Zamrznitev vseh informacij ne obeta nič dobrega in je samo namig za to, da gre za obljubljen politične kupčije, o katerih se v javnosti ne sme govoriti. Neinformiranje nikakor ni argument za to, da hoče komisija delovati hitro, nemoteno in brez pritiska. Največji pritisk na komisijo je v resnici zaukazani nagobčnik, ki sta ga dr. Sturm in dr. Apovnik sprejela. Za tem nagobčnikom se skriva

politično izsiljevanje koroških in avstrijskih oblasti in si tako ravnanje dovolijo samo zato, ker vedo, da je manjšinsko zastopstvo postalo poslušno.

Informiranje in informiranost sta med temelji civilne in demokratične družbe. Pravica do svobode mišljenja in pravica do vseh informacij sta del splošnih človekovih pravic. To stvar je treba zaradi tega tako poudariti, ker je odločitev ustavnega sodišča glede dvojezičnih tabel akt pravne države, ne zgolj poljubnega privatnega društva. Oba navzoča zastopnika slovenskih struktur, dr. Sturm in dr. Apovnik, bi morala vztrajati, da je odprto in transparentno delovanje komisije glede obveščanja v smislu pravne države in da ima javnost pravico do popolnega informiranja. Kdor ravna drugače, mora vedeti, da sprejema in uvaža avtoritarne in nedemokratične poti.

Tako odbori obeh osrednjih političnih organizacij koroških Slovencev kot tudi posamezniki morajo resno premisliti, če je blokiranje vseh informacij združljivo z delovanjem in cilji inštitucij, ki naj bi še zastopale interese slovenske narodne skupnosti. Zamrznitev informacij pomeni, da je odprta razprava znotraj slovenskih struktur glede dvojezičnih tabel odveč. Kdor odobrava politiko zamolčevanja in neinformiranja v

tako občutljivi stvari, ta odreja tudi izvoljenim odborom lastne organizacije pravico do sodelovanja. Sklep komisije, da o konkretnih korakih nikakor ne bo informacij za javnost, se zelo približuje meji, kjer je spoštovanje pravne države pod vprašajem. Za politično osveščene je jasno, da tako ravnanje ni profesionalno, ampak skrajno ponižujoče.

Dr. Vladimir Wakounig

ODGOVOR

Pravica do informiranja in pravica do dela

Wakounigova kritika se mi zdi neumestna. Kratkotrajno zato, ker zaenkrat ni nič za poročati. Delovna skupina je samo diskutirala o tem, kako bo delala. Ko bodo rezultati na mizi, bodo seveda objavljeni in organi narodne skupnosti jih bodo ocenili. Dokler teh rezultatov ni, tudi ni mogoče kaj objaviti. Iz tega narediti politični škandal, se mi zdi nekoliko pretirano, da ne rečem zarotniško. Kot odbornik ZSO ima Mirko Wakounig seveda vso pravico, da me pokliče in se pozanima, kaj se je na ponedeljkovi seji dogajalo. Če bi me bil poklical, bi mu tudi vse povedal.

Dr. Marjan Sturm

KOMENTAR

»Fölkische Beobachter«?

Če mački stopiš na rep, se zadere in zapiha. Če pa na Koroškem v zvezi z vojno in povojno zgodovino nekdo pove resnico ali pa postavi upravičeno vprašanje, se nad dotičnim iz vrst samozvanih domovinskih varuhov in določenih večinskih medijev zgrne strnjen plaz neresničnih trditev, neutemeljenih obsodb in podtikavanj.

To izkušnjo je ponovno naredilo uredništvo Slovenskega vestnika. V petek, 12. julija 2002 popoldne, je na zelenici pred celovško stolnico bil v okviru spominske proslave odkrit spomenik za tiste Korošce, ki so jih, tako piše na spomeniku, »med drugo svetovno vojno in po njej odvlekli in umorili partizani«. Po odkritju spomenika je škof Alojzij Schwarz imel mašo. O odkritju spomenika in o maši je Slovenski vestnik s potrebno dostojnostjo do mrtvih do žalosti njihovih svojcev in izčrpno poročal 18. julija 2002. Nekaj kritičnih vrstic in pripomb pa je namenil brambovcem, ki so se na prireditvi pojavili v kvazi vojaški formaciji.

In glej, prav te pripombe je kahade izrabil za začetek gonje proti Slovenskemu vestniku, njegovemu uredništvu, proti

predsedniku ZSO in za zaostrovanje vzdušja v deželi. V ta voz mu je uspelo vpreči določene koroške večinske medije in njihove urednike. Z neresnično trditvijo in z nesprejemljivimi pogoji je kahade skušal črnega Petra podtakniti Slovincem. Ker na osnovi pisanega ni bilo mogoče kriminalizirati Vestnika, je kahade izjavil, da je naš časopis »zasmehoval in difamiral žrtve«, katerim je bil postavljen spomenik. Hkrati je grozil z blokado ureditve o krajevnih napisih, če se predsednik ZSO ne bo distanciral od pisanja Vestnika. Seveda kahade ter vsi tisti novinarji, ki so potem na konici peresa šli s to trditvijo v boj proti Vestniku, niso mogli dokazati, ker enostavno ne morejo, kje in kdaj da se je posmehoval omenjenim žrtvam.

Tu imamo opravka s klasično dezinformacijo, kateri neinformirani bralci in celo uredniki časopisov nasedajo, ker mislijo, da je domovina »spet« ogrožena in se morajo zato pač zanj postaviti v bran. Obenem pa ta gonja razgalja tendenciozno usmerjenost in skrajno nestrokovnost ljudi, ki so »uradno« zadržani za prevajanje slovenskih medijev.

Predvsem kolegi pri Kleine Zeitung in pa bivši glavni urednik tega dnevnika ter predsednik »Plattform Kärnten« nemško-nacionalnih združenj, Heinz Stritzl, so na osnovi izmišljenih očitkov kahadeja pridno in žolčno napadali Slovenski vestnik.

Mi smo skušali stvar razjasniti in smo dvakrat poslali pisno obrazložitev na omenjeni časopis. Do danes je Kleine Zeitung ni objavila.

Najbolj masiven in tudi najbolj nekvalificiran napad pa si je dovolil omenjeni Heinz Stritzl, ko je v tedniku »Kärntner Woche« z dne 31. julija 2002 v komentarju med drugim zapisal: »Kako močno je Slovenski vestnik, tednik Zveze slovenskih organizacij, pod vplivom titokomunističnega partizanskega duha, potrjuje poročilo o spominski proslavi za umorjene Korošce. Žrtvam nedopovedljive maščevalne justice podtikavajo nedokazane aktivnosti za nacistični režim«.

Res žalostno, da se nekdanji ugleden novinar, ki ga imajo nekateri celo za dojena koroškega novinarstva, spušča na tako nizko raven nedokazanih in izmišljenih trditev, namesto da bi vestno in na lastne oči preveril, kaj je Slovenski vestnik res pisal. Tega, kar nam očita, v Vestniku ni.

Svoj žolčni napad Stritzl zaključuje z mešanjem kome-

Odprto pismo Združenja borcev Slovenije

Borci in drugi udeleženci narodnoosvobodilnega boja Slovenije z ogorčenjem spremljamo in odločno obsojamo zadnje politično poigravanje s pravicami slovenske manjšine v republiki Avstriji, ko koroški deželni glavar in tako imenovane domovinske organizacije pogojujejo posatvitev primerne števila dvojezičnih krajevnih napisov s tem, da se partizanski boj na Koroškem v obdobju druge svetovne vojne kriminalizira.

Znano nam je, da denacifikacija Avstrije po zmagi nad fašizmom in nacizmom ni bila nikoli dosledno in korenito izvedena. Zato so tam še danes vplivne ideje in politične sile, ki proglašajo osvoboditev s strani zaveznikov za zasedbo države ter določila Državne pogodbe glede pravic slovenske manjšine za diktat. O zločinih nacizma in udeležbi številnih Avstrijcev pri tem pa se vztrajno molči, čeprav so le-ti pri nas predstavljali večino okupacijskega sistema, ki je temeljil na političnem terorju in genocidnih načrtih za popolno izničenje Slovencev in slovenstva na Gorenjskem in Štajerskem.

Škodljivost takšne dolgoletne, žal tudi od uradnega Dunaja tolerirane politike, se je pokazala zdaj, ko so nacistične sile in oboževalci moči nemškega orožja na Koroškem iz molka o svoji krivdi v preteklosti, prešli na klevete in obtožbe za vojne zločine tistih sodržavljanov, ki so se edini na ozemlju današnje Avstrije, kot slovenski partizani, z orožjem uprli Hitlerju. Vse kaže, da se v Avstriji želi pozabiti, da je prav upor koroških Slovencev proti nacizmu in njihov delež med žrtvami velikomemške politike legitimiral to državo, da ni mednarodno prepoznavna samo kot aktivni sokrivec začetka in strahot dru-

ge svetovne vojne, ampak tudi kot njena žrtev.

Namesto priznanj koroškim partizanom za njihov prispevek k sicer šibkemu avstrijskemu protinacizmu, se jih prav v zadnjem obdobju, ko se spominjamo 60-letnice nasilnega izгона slovenskih družin iz Zilje, Roža in Podjune ter začetkov oboroženih akcij partizanov na ozemlju današnje Avstrije, želi obtožiti domnevno množičnih pobojev nedolžnih otrok in žena ter ničesar krivih možkih.

Ko protestiramo proti tem podlim klevetam, odločno podpiramo pokončno držo vodstva Zveze koroških partizanov in Zveze slovenskih izgnancev, ko skupaj z obema krovnicima manjšinskima organizacijama branita pred klevetami Heimatdiensta in tako imenovanih brambovcov čast in dobro ime svojih članov ter upora proti nacizmu v celoti. Obenem pa vnašata v razgibanost boja koroških Slovencev za svoje z Državno pogodbo, Ustavo in odločbami Ustavnega sodišča zagotovljene pravice še kako potrebni odločnost in vztrajnost.

Koroški Slovenci in koroški partizani uživajo v svoji držbi za ohranitev zgodovinske resnice o tem, kdo je bil agresor in kdo upornik ter kdo rabelj in kdo žrtev, podpora generacije, ki je pred šestdesetimi leti sodelovala v upor Slovencev proti nacizmu in verjamemo tudi večine naše javnosti. Pričakujemo pa tudi primeren odziv slovenske države, saj smo do pomoči naši manjšini v Avstriji moralno zavezani in tudi določbe Državne pogodbe ter še posebej njenega 7. člena še veljajo.

Ivan Dolničar,
predsednik ZZB NOB Slovenije
Ljubljana, 1. 8. 2002

tarja v Slovenskem vestniku in neslanih izjav svobodnjaka Stadlerja, da potem Slovenski vestnik lahko blati kot »Karawanken-Prawda«. S tem komentarjem je gospod Stritzl razgalil svoje pojmovanje žurnalizma. Zmerjanje in podtikavanje ter citiranje izmišljenih trditev kot dokazilo za nekaj, kar sploh ne obstaja, pač ni ravno dokaz visoke poklicne etike. Kaj pa bi bilo, če bi Slovenski vestnik vrnil milo za drago in bi gospoda Stritzla ter vse ostale, ki nas blatijo, brez kakršnih koli pridržkov imenoval »völkische Beobachter«? Česa takega ne bomo storili.

Slovenski vestnik se od novinarstva, ki gradi na neresnici in podtikavanjih in ki ogroža sožitje v deželi ter ugled žurnalizma, ostro in odločno distancira in ograjuje. Ta nivo prepuščamo Stritzlu, kahadeju et consortibus.

PS: Zahteve, da se moramo koroški Slovenci odpovedati dostojnemu spominu in spominjanju na partizanski boj in antifašistični boj, so ničeve in do-

kaz slabe vesti, ki jo imajo nasprotniki. Noben koroški partizan med vojno in po njej nikdar ni bil obsojen za vojne zločine, kar o tistih Korošcih, ki so strumno stali na strani nacistov, ni moč trditi. Za zasluge za osvoboditev Avstrije so bili odlikovani partizani, ne pa ... Ko je šlo za državno pogodbo in samostojnost države, se je Avstrija še kako sklicevala na edini oboroženi upor proti nacizmu znotraj njenih meja. To je bil upor in boj koroških partizanov. Ni pa doslej znano, da bi se brambovci in kahadejenci s puško v roki borili proti nacizmu in za svobodo, pa čeprav Haider trdi, da so partizani »izdajalci in sovražniki Koroške«.

Slovenski vestnik bo vsekdar in z dokazi, ne pa z legendami in neresnicami – dokler bo obstajal – branil partizanski boj in čast partizanov. Napadi na Slovenski vestnik so tudi zato tako masivni, ker smo edino kritično glasilo na Koroškem, ki se upira poskusom revizije zgodovinopisja po drugi svetovni vojni. Franc Wakounig

V k & k center v Šentjanžu je kljub počitniškemu »brezdelju« prišla kar precejšnja množica pogledat, kako je »enojezičnost ozdravljiva«. Pod tem naslovom – »Enojezičnost je ozdravljiva« – je Gregej Krištof sestavil kolaž iz fotografij, kjer je na nemških imenih kjer, pa tudi na drugih, postavljena slovenska strešica, »haček«, kljukica ali kakor jo pač kdo hoče imenovati. Gregejev brat Emil je skupaj z ekstra ustanovljeno glasbeno skupino pod viskozvenim in visokoletečim imenom – uganite! – »HAČEK« pospremil hačke in občinstvo se je iz srca nasmejalo glasbeni interpretaciji naštevanja »nemških« krajevnih imen kot na primer Görtshach, Goritsch, Frög, Dolintschischach, Kosasmojach itd.

Na dveh stenah pa velik napis na rdeči podlagi »DOBER DAN, KOROŠKA«, zleplejen iz stoterih malih intervjujev, ki so izšli v nemškem časopisju. Bistroumne misli na temo dvojezičnosti pa je prispeval Fabjan Hafner, njegov govor pa v celoti objavljamo:

Svete table

Zapisovanje slovenskih glasov z nemškimi pismenkami ima dolgo tradicijo. Brižinski

ŠENTJANŽ V ROŽU

Zanimiv preblisk duha v k & k

spomeniki, najstarejši zapis v slovanskem jeziku nasploh, za katere so starejši znanstveniki celo domnevali, da bi utegnili nastati na Otoku ob Vrbskem jezeru, so zapisani s karolin-

nemškimi besedili v drugem spomeniku. In premik samoglasnikov, ki naj bi izvirali prav tu na Koroškem, so nemara prav tu zaznali prvi, ker so ga imeli z nečim primerjati: po-

ljala gotico, staronemško pisavo, ki jo začuden turist v novjšem času lahko najde na marsikakšni južnokoroški krčmi, ki si nadeva – le komu na ljubo? – zgodovinsko patino. Šele za

Novi ansambel »Haček« v k & k

škimi minuskulami. Zapisovalci so očitno bili germansko-slovansko dvojezični, ob pisavi sami o tem pričajo tudi vsebinske vzporednice s starovisoko-

gled na tuje je bolj izostren kot motrenje svojega, znanega, domačega. Še prva tiskana slovenska knjiga – Trubarjev »Chatechismus« – je uporab-

časa Prešerna je domačo bohoričico, pisavo brez znakovnih posebnosti, zamenjala gajica, ki jo je po češkem vzoru vpeljal hrvaški prepoveditelj Ljudevit

Gaj – črkopis s kljukicami, toda brez križev.

Slovanska poseljenost je nekoč na zahodu dosegla črto Hamburg–Trst in še danes je najbolj zahodna točka, kjer živijo Slovani, pri Šmohorju na Koroškem. Odtod ne preseneča tudi dejstvo, da ima stara in nova nemška prestolnica slovansko ime: po stari obliki besede barje, brlje, se ji reče »Berlin«. In imena četrti na »-ow« sledijo isti logiki. Prav tako pojejo Nemci svojo himno »Nemčija, Nemčija nad vse« z besedilom, ki ga je spesnil August Heinrich Hoffmann von Fallersleben, ki se je sicer bolj izkazal kot lirični ornitolog s široko otroško dušo, po posredovanju avstrijskega skladatelja Haydna na melodijo gradiščansko-hrvaške narodne »U jutro rano« – »Zgodaj zjutraj«.

Večglasno petje je menda vsem Korošcem v krvi, s katero se po potrebi lahko tudi začrta meja. Enojezičnost je, tako v svetovnem kot v zgodovinskem oziru, le prehodno obdobje in popravljiva izjema. Ob ponovnem – če se le da glasnem – branju z minimalni intervencijami popravljenih krajevnih napisov se bo marsikomu na jeziku stopila pismenka in bo po lepi stari šegi zaklical: »svete table«.

Fabjan Hafner

SLIKARSKA TEDNA NA REBRICI

Bila sta šola gledanja in poslušanja

Preteklo soboto, 3. avgusta 2002, dopoldne sta se iztekla dva tedna mladih umetnikov, prireditve, ki jo je Krščanska kulturna zveza skupno z Mladinskim centrom na Rebrici priredila že triindvajsetič. Čez

dve leti se bo prireditev odela v srebro. Tedna mladih umetnikov sta vselej dobro obiskana, udeležuje se ju mladež iz Koroške in Slovenije, letos pa tudi iz Štajerske. Vsega skupaj je oba tedna na Rebrici bilo nad 140

otrok, vseh prijav pa prireditelja niti nista mogla upoštevati.

Svoj čar in privlačnost črpa ta tedna mladih umetnikov iz zanimivega in razburljivega okolja rebrške Komende in razvaline gradu klativitezov ter iz

pestrega programa. Glavno breme pa seveda nosijo zavzeti in zagnani mentorice in mentorji ter strokovni spremljevalci pri številnih programskih in delovnih točkah. Z otroki so delali glasbenik Edi Oraže, likovnik Kristijan Sadnikar, lutkarska dojena Breda in Tine Varl, Snežana Višnjič, plesalka Barbara Plečko, poslikavec pikejev Izidor Stern, Hermina Pavlič.

lapp, predsednik ZSO Marjan Sturm, konzul Boris Jelovšek in bivši državni sekretar za Slovence po svetu, Peter Vencelj.

Prireditelja pa že razmišljata o prihodnjem tednu mladih umetnikov in kako bi prostorsko stisko odpravili z vključitvijo starega skednja pod Komendo. Kajti iz enotedenske prireditve je teden že zdavnaj prerasel v dvotedensko. Franc Wakounig

Vogrški »dekli« s svojimi izdelki

Ples je bil ena od kreativnih točk likovnega tedna

Pismo bralca

Gospodje in gospe,

in to dobesečno najmanj v dvojnem pomenu!

Mislim, da nimate in nikoli niste imeli »mandata pod državnim in deželnim pritiskom« za odločanje (usodno odločanje, ki nima ničesar skupnega s pravno državo in še manj z demokracijo) preko glav povprečnega slovensko govoreče-

ga Slovenca tukaj v našem kraju. Do danes v 12 letih niste »zmogli« enega sestanka v občini Železna kapla – ne od NSKS, ne od ZSO, kaj šele skupnega za skupno blaginjo: gospodarstvo, šport, mladina, kultura, politika, in denar, ki se deli mimo vseh ustanov, ki še obstajajo.

Ali ni »zanimivo« – porazno, da se glavni pogajalec ZSO-ja, NSKS-a (KOKSa), ZKP-ZSI ni »oglasil« pri diskusiji dr. Pelinke v Tinjah. Če bi imel kdo pravico »pogajanja«, bi

bil to dr. R. Vouk ali pa Kukovica, ta dva sta do danes že pokazala, kaj je vztrajnost in kontinuiteta – delo za obstoj naroda!

Ali je »slučajna«, da je nekdanji državni uslužbenec »dremi« dobil pogajalski mandat – rekel je vsaj po valovih Radia 2, da se bo pogajal po vseh dvojezičnih občinah. Če tega ni storil, s katero pravico se je smel iti »pogajati« na Dunaj z desnimi ekstremisti?!

Jozí Hribar, Železna Kapla

Zaključek je bil v soboto. Najprej so se otroci, mentorji in starši zbrali v rebrški cerkvi pri zahvalni maši, pri kateri je župnik Poldej Zunder dejal, da je bil ta teden za vse šola gledanja in poslušanja.

Na travniku pred Komendo so potem otroci izvajali nekaj plesnih vložkov, njihove umetnine, od akvarelov do poslikanih pikejev so bile razstavljene po prostornem dvorišču. Zadnja točka sporeda pa je bil mjuzikl v podstrešni dvorani Komende.

Zaključne prireditve so se udeležili tudi slovenski ambasador v Nemčiji Alfonz Naberžnik, kapelški župan Peter Hader-

KATOLIŠKI DOM PROSVETE VABI NA

10-kratno srečanje tekačev po 90 minut vedno ob torkih

zdravi in vitalni tekaški trening

za začetnike in profesionalce pod strokovnim nadzorstvom. Vodi: dr. Maximilian Zdovc, športni zdravnik.

Prispevek: 70 €
Zbirališče od 3. septembra dalje ob torkih ob 18.30.
Prijave na Sodalitas, tel. 04239/2642.

PRIREDITVE

PETEK, 9. 8.

ZG. ŽAMANJE, gostilna Picej
Adi – Družina Adi Picej
20.00 Veselica ob jezeru z ognjemotom. Kulturni spored: Kvartet Smrtnik. Nato veselica

NEDELJA, 11. 8.

SLOVENJI PLAJSBERK, pri Podnarju – SJK
10.30 Kmečki praznik; začetek z mašo v farni cerkvi, nato zabava in kulturni program
RADIŠE, kulturni dom – SPD Radiše
10.30 Farni praznik z odprtjem razstave starih slik (pripravil Tomi Ogris)

ŽVABEK, sveto Mesto – KPD »Drava«
14.00 Srečanje vižarjev. Za dobro jed in pijačo skrbi družina Hirm

SREDA, 14. 8.

GLOBASNICA, pri sv. Hemi – SKD Globasnica in fara Globasnica
18.30 »Štiri prvine«; Franz Glaser, Susanne Weber / ogled zgodnjekrščanskega romarskega sveetišča
19.30 Franz Glaser – voda v kultu in mitu; Karl Vouk & Rudi Benetik – objekti / slike; Maja Haderlap & Fabjan Hafner – pesmi; Waltraud Russegger – mezosopran; Janez Gregorič – kitara; Ivan Klarič – kratki film – mokra voda; kulturni dogodek bo ob vsakem vremenu

ČETRTEK, 15. 8.

ŽELEZNA KAPLA, pri devici Mariji v Trnju
7.30 Romarski dan (praznik vnebovzetja matere božje). Sv. maše še ob 08.30; 10.00 in 11.00
GLOBASNICA, na vasi
8.30 »Globaški farant«. Sv. maša nato povorka in odprtje faranta
OTOK (Maria Wörth), v cerkvi
10.00 Romarska maša v slovenščini, poje cerkveni zbor iz Hodiš

PETEK, 16. 8.

ŽITARA VAS, na farovškem dvorišču – SPD Trta
20.30 Open-air – »Dalmatinska noč«

SOBOTA, 17. 8.

ŽITARA VAS, na farovškem dvorišču – SPD Trta
20.30 Open-air – »Večer a capella z nizozemsko skupino Rock4«

NEDELJA, 18. 8.

GLOBASNICA, pri gostišču Juenna – SPD Globasnica
11.00 Občinski nogometni turnir
OBIRSKO, pri Jerebu – Alpski klub »Obir«
14.00 19. Tekma koscev. Kulturni spored: vokalni sekstet iz Žvabeka, Vidrinke, otroška folklorna skupina z Jezerskega, Trio Pegrin
ŽITARA VAS, na farovškem dvorišču – SPD Trta
20.30 Open-air – »Zborovski festival ob 30-letnici MoPZ Trta. Sodelujejo: Ljubljanski madrigalisti, Die Rosentaler, Vokalsemble Kärnten, Kvintet Smrtnikovih fantov in MoPZ Trta

PETEK, 23. 8.

CELJE – Mohorjeva
20.30 Komorni orkester Dunajskih simfonikov, dirigentka Karen Kamenšek, solistka Mojca Zlobko-Vajgl, harfa

PETEK, 27. 9.

VETRINJ, dvorana fresk v samostanu – KKZ
19.30 Koncert samospievov Antona Nageleta in Franceta Čigana. Nastopata: Bernarda Fink-Inzko (mezzosopran), Marko Fink (bariton), Špela Filipič (klavir)

SOBOTA, 16. 11.

DOBRLA VAS, kulturni dom – KKZ in SPD Srce
19.30 Klasični koncert. Nastopajo: Pija Brodnik (sopran), Slavko Goričar (klarinet), Vladimir Mlinarič (klavir)

AD FONTES – K IZVIROM – QUELLEN SUCHEN

Avgusta in septembra vsako soboto vodstva v slovenščini in nemščini
V nedeljo, 9. junija, je bila pri Sv. Hemi nad Globasnico velika slovesnost otvoritve in blagoslovitve duhovne poti in meditacijske steze. Medtem sta obe poti privabili že mnoge ljudi, ki si ob hoji in ustavljanju pri postajah želijo poglobiti svoje življenje. Od raznih strani smo zaznali željo po spremstvu na poti duhovnosti. Zato smo se v skupini spremljevalk in spremljevalcev domenili za posebno ponudbo: v avgustu in septembru vsako soboto dve vodstvi – ob 15.30 slovensko in ob 16.00 nemško. Prispevek za zloženko: 2 €.

Za nadaljnje želje, informacije, dodatna vodstva pokličite Jurija in Moniko Jenšac (04230/736) ali Mihaela Golavčnika (0676/87727110)

Referat za duhovnost & Katoliška akcija

stni dan; Gerti Schuster iz Rožeka – rojstni dan; Herma Trampuš iz Doba – osebni praznik; Stefan Hudobnik iz Nonče vasi – osebni praznik; Helena Kropivnik iz Rinkol – osebni praznik; Avgust Eberwein iz Repelj – osebni praznik; Ana Sturm iz Mokrij – osebni praznik; Ljudmila Sienčnik iz Dobrle vasi – osebni praznik; Marija Lipnik iz Lovank – osebni praznik; Ljudmila Luschnig iz Polene – osebni praznik; Vladimir Rutar iz Žitare vasi – osebni praznik.

Za posredovanje imen slavljenk in slavlencev se zahvalujemo predvsem slovenskemu oddelku ORF v Celovcu!

Skavtsko srečanje na Višarjah

Srečanje ob praznovanju 50-letnice skavtstva v zamejstvu in 80-letnice skavtskega gibanja na Slovenskem

Datum: nedelja, 25. 8. 2002

Kraj: Svete Višarje

Prireditelji: Slovenske skavtinje in skavti iz Italije (SZSO), avstrijske Koroške (SKSS) in slovenske primorske (ZSKSS)

Program: 11:00 – glavni zbor; 12:00 – sveta maša; 15:00 – taborni ogenj. Vabljeni so aktivni in nekdanji skavti ter vsi prijatelji skavtskega gibanja.

Prijave sprejema dipl. inž. Peter Krištof, tel.: 0676 83555404

Prodajamo:

Stanovanje v Celovcu

Krassnigstr. 36

površina: 125 m² + terasa

+ 2 garaži;

5 sob + kopalnica + WC

obrnite se na:

ZVEZO BANK, DI Johann Čertov, tel. 0463 51 23 65 - 66,

e-mail: johann.certov@pzb.at

www.zvezobank.at

Čestitka

Družina Sienčnik iz Dobrle vasi čestita hčerki oz. sestri Veroniki Sienčnik za 25. rojstni dan, posebej pa še za sponzijo, torej dokončan študij ekonomije in ji želi vse najboljše na nadaljnji življenjski poti. Čestitkam se pridružuje tudi uredništvo Slovenskega vestnika!

nedelja Sonntag 11. 8. 2002

Pri Podnarju / Bodenbauer
PODEN / BODENTAL

Program / Programm

10.30 Sv. maša v farni cerkvi v Slovenjem Plajberku
Hl. Messe in der Pfarrkirche Windisch Bleiberg
12.00 Kosilo in zabava s Triom Pavlić
Unterhaltung mit dem Trio Pavlić
13.30 Kulturni program / Kulturprogramm
14.30 Nadejvanje praznika / Unterhaltungsprogramm
- otroški program / Kinderprogramm
- močnost ogleda znamenitosti kraja
- Miaka / Märchenwiese, Jezerco / Meeräuge

Za jedilno in pijačo je poskrbljeno! Für Speis und Trank ist gesorgt!
Prostitev bo ob vsakem vremenu! Die Veranstaltung findet bei jedem Wetter statt!

Vasega obiska se veselijo SJK in domačini!
Auf Ihren Besuch freut sich die Gemeinschaft der Südkärntner Bauern!

Slovenski vestnik – usmerjenost lista
seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim
poudarkom na narodnopolitičnem interesu.
SV prejema podpore iz sredstev
za pospeševanje narodnih manjšin.

tel. 0463/514300-0 • faks -71
e-mail: sonja.wakounig@slo.at

UREDNIKA

Sonja Wakounig (-50)

Tajništvo Urška Brumnik (-14)

Naročniška služba Milka Kokot (-40)

Prireditve Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem

TISK

Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA
tel. 0463/50566

VSI

Tarviser StraÙe 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE – teletext 299

ČE 8. 8. ■ 18.10 Rož – Podjuna – Zilja

PE 9. 8. ■ 18.10 Utrip kulture

SO 10. 8. ■ 18.10 Od pesmi do pesmi – ...

NE 11. 8. ■ 6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten! 18.00 Glasbena

PO 12. 8. ■ 18.00 Kratek stik

TO 13. 8. ■ 18.10 Otroški spored

SR 14. 8. ■ 18.10 Glasbena mavrica 21.04 Večerni spored

DOBER DAN, KOROŠKA

NE 11. 8. ■ 13.30 ORF 2 • Prva seja komisije za dvojezično topografijo • Umetnokokovinska obrt: Nekoč so ročno izdelani žebliji določali življenje kropskih kovačev. Danes je Vigenjc »Vice« edina ohranjena kovačnica za ročno kovanje žeblijev v Kropi. • Lepota in kulinarika: »kraljica narcis 2002« Lucija Kasl je tudi odlična kuharica • »Češka koča«: edina slovenska visokogorska koča, ki je v vseh 100 letih ohranila svojo prvotno podobo stoji na Spodnjih Ravneh pod vrhovi Grintovcev

PO 12. 8. ■ 3.45 ORF 2 15.55 TV SLO1 (Pon.)

RADIO DVA – 105,5

DNEVNI SPORED OD PONEDELJKA DO PETKA:

6.00 Dobro jutro 9.00 Sol in poper 12.07 Žurnal, nato glasba 3 krat 3 13.00 Klub Radio dva 15.00 Lepa ura 17.17 Žurnal 17.30 Naša pesem

SO ■ 6.00 Glasba (zborovska, narodnozabavna) 7.00 Domača budilka 8.30 Otroški vrtljak 9.00 Sobotno dopoldne 12.00 Glasbena 3 krat 3 13.00 Evropa v enem tednu 13.23 Glasba 14.00 Slovenske popevke 15.00 Farant

NE ■ 6.00 Glasba (zborovska, narodnozabavna) 7.00 Domača budilka 8.30 Zajtrk s profilom 10.00 Zimzelene melodije 10.30 Svetopisemske zgodbe 11.00 Iz zlate dvorane 12.00 Glasbena 3 krat 3 13.00 Radio dva v zrcalu 15.30 Narodnozabavna in zborovska glasba 16.00 Vikend

RADIO AGORA 105,5

Tel. 0463/418 666 Faks: 418 666 99
e-mail: agora@magnet.at

PE 9. 8. ■ 19.00 Zrcalo kulture Felicia Langer: prva židovska odvetnica, ki se je zavzela za pravice Palestincev (pon. 10. 8., 1.00) 21.00 Global Loops vodi Goran Janošević 23.00 Rdeči Boogie Glasbeni magazin s koncertnimi in glasbenimi prečli

SO 10. 8. ■ 19.00 Special – ŽIM: Jezikoslovec Roberto Dapit o furlanščini in rezijščini (pon. 11. 8., 1.00) 20.06 Yugo-Rock Oddaja z jugoslovansko glasbo 23.00 Siesta: oddaja kabareta, zabave in nonsensa

NE 11. 8. ■ 19.00 Music for the Masses Nove zgoščenke, glasbene novice, predstavitev skupin, recenzije filmov 22.00 For those about to Rock vse to, kar drugi nikoli ne bi vrteli

PO 12. 8. ■ 18.00 Zdrava ura: dr. Franz Wutti 21.00 Take the Jazz Train Edina oddaja o jazzu na Koroškem 24.00 Forum: Dr. Peter Heintel o ponavljajoči se sreči in uničenem veselju

TO 13. 8. ■ 19.00 V pogovoru Marjan Velik (pon. 14. 8., 1.00) 20.06 Kakko! – Japonska popularna kultura, s težiščem na animejih 23.00 Vešča – glasba 60ih in 70ih let ter folk-, world- in etno-glasba

SR 14. 8. ■ 19.00 Literarna kavarna bere Barbara Frischmuth (pon. 15. 8., 1.00) 20.06 Voz latina Majte in Adriana 21.00 Ruff Radio oddaja z hip hop glasbo

ČE 15. 8. ■ 19.00 Po Koroškem o workshopih in iniciativah ATIK (pon. 16. 8., 1.00) 20.06 Yesterday & Today o najnovejših dogodkih 60ih, 70ih, 80ih in 90ih let 21.00 Freak an` Style Oddaja, ki podaja posebna znanja o računalnikih in internetu

PRAZNUJEJO: Mira in Milan Blažej iz Galicije – 20 let skupnega življenja; Marija Dovjak iz Sel – osebni praznik; Marta Velik iz Kota – rojstni dan; Ana Wieser iz Strugarij – rojstni dan; Janez Mikl iz Pečnice – 80. rojstni dan; Tonči Gabriel iz Leš – 71. rojstni dan; Miha Antonič z Reke – osebni praznik; Mici Krištof iz Velike vasi – osebni praznik; Marija Hirm iz Zgonje vasi pri Žvabeku – 70. rojstni dan; Franc Rutar iz Dobrle vasi – 80. rojstni dan; Franciska Smolle iz Kota pri Šentjakobu – 85. roj-

Meine Damen! Compañeras! Gründen Sie eine eigene Frauen-Partei!

Mit diesem Schlachtruf möchte ich Ihnen in aller Deutlichkeit vor Augen führen, dass im gegenwärtigen Umbruch, der in seinen noch gar nicht überschaubaren Auswirkungen die Erste Industrielle Revolution mit ihren dampfbetriebenen Textilmaschinen und die Zweite des vom Fließband geprägten Fordismus weit übertrifft, die Frauen wieder unter den Verlierern sind, und zwar als größte Gruppe und mit Signalfunktion. Und: Dass die neue Regierung Österreichs dem Neoliberalismus noch weniger entgegenzusetzen hat als die letzte.

Wie sieht der gegenwärtige Umbruch aus? Die viel gelobte, immer mehr Vermögen in immer weniger Hände, immer mehr Geld in immer weniger Brieftaschen akkumulierende Globalisierung ist eine wild gewordene Modernisierungsmaschine. Sie zerstört unbarmherzig Lebensqualität, lokale Stile, Traditionen und Heimat. Auf perverse Weise mutieren Bürger zu »Weltbürgern«, die als Moleküle einer amorphen Masse unter verrohenden Bedingungen weltweit in extremer Vereinsamung rotieren und dabei anfällig für Heilsbotschaften werden, die synthetisch Stallwärme, Kameradschaft, Volksgemeinschaft und eine neue Heimat versprechen.

Den literarischen Spiegel dafür und für die Position der Frau in diesem nivellierten Trümmerhaufen, auf dem heute auch Europa baut, liefert das französische Kulturbuch »Ausweitung der Kampfzone« von Michel Houellebecq. Statt sich wenigstens über den in Aussicht gestellten Sex mit einer Arbeitskollegin zu freuen, ekelt es den Mann: »Das Loch, das sie zwischen den Beinen hatte«, schießt es ihm durch den Kopf, »musste ihr ziemlich nutzlos vorkommen. Einen Schwanz kann man immer noch abschneiden; aber wie die Leere einer Vagina vergessen?«

Ich brauche es Ihnen nicht zu sagen, die Leere, die hier angesprochen wird, ist das Füllhorn selbst, ist das älteste der heiligen Gefäße — denken Sie nur an die späte Variante des schon patriarchal-christlich verwandelten Parsival-Mythos mit seinem Kelch, dem Gral. Das Gefäß, von dem hier die Rede ist, ist jenes, in dem Leben, in dem die Schöpfung selbst entsteht. Warum sollten wir Frauen solche Leere vergessen? Es bietet uns doch die heutige Physik das schönste Bild des Füllhorns: Im Quantenvakuum, in der unendlichen Leere vor Zeit und Raum, schlummert die Energie für jeden Beginn, für jede Geburt eines Kosmos.

Und siehe da: Die Trägerinnen von Houellebecqs leerem Gefäß können sogar denken, sprechen und schreiben: »Arbeit ist weder ein Sakrament noch eine moralische Pflicht,

wie uns dumme Dogmen lehren. Arbeit ist einfach eine Notwendigkeit, die genau in diesen Grenzen gehalten werden sollte«, schreibt Ana Maria Mozzoni in ihren Texten für Schülerinnen. Und zu den Dogmen, die sie angreift: »Ihr werdet finden, dass der Priester, der Euch verdammt, ein Mann ist; dass der Gesetzgeber, der Euch unterdrückt, ein Mann ist, dass der Ehepartner, der Euch zu einem Objekt reduziert, ein Mann ist; dass der Freidenker, der

de zu sein, sondern zur Verfügung zu stehen und alleine die Verantwortung für eine eventuelle Schwangerschaft zu tragen. Und für die Geschlechtskrankheiten. Die Antibabypille ist nicht nur problematisch für die Frauengesundheit, sie verschärft auch die Frauenverantwortung und lässt sie bis zur Verhütungspflicht gegen die Ansteckung mit den neuen Krankheiten wie Aids reichen.

Mozzonis Kapitalist, der sich an Frauenarbeit bereichert,

EDITH DARNHOFFER-DEMÁR

Plädoyer für eine Frauenpartei

Wie dem globalisierten Bürger geholfen werden kann

Euch nachstellt, ein Mann ist; dass der Kapitalist, der sich an Eurer schlecht bezahlten Arbeit bereichert, und der Spekulant, der ruhig den Preis Eures Körpers einstreicht, Männer sind.«

... Für mich sind Ana Maria Mozzonis Sätze auf dramatische Weise aktuell. Auch wenn 105 Jahre später die Wahlberechtigung der Frauen selbstverständlich, die Beichtmacht der Priester zur psychologischen Beratung gebrochen ist.

Gehen wir die Beispiele, die sie nennt, durch:

Der Ehemann hat zu Beginn der achtziger Jahre mit der von den Sozialisten durchgesetzten Familienrechtsreform zumindest rechtlich als Kopf einer hierarchisch gegliederten Ehe und Familie ausgespielt. Ein gewonnener Krieg? Nein, heute wissen wir, dass es nur eine siegreiche Schlacht war.

... Wir wissen es auch, und damit bin ich auch schon bei Mozzonis Gesetzgeber, weil sich, sieht man von einigen aus privatem Engagement entstandenen Betriebskindergärten ab, rein gar nichts an der öffentlichen mütter- und kinder-feindlichen Organisation der Wirtschaft und ihren gesetzlichen Rahmenbedingungen geändert hat. Im Gegenteil, die viel gerühmte Gleit- und Teilzeitarbeit richten sich nach den abstrakten Bedürfnissen der Betriebe, nach der höchstmöglichen Auslastung der Produktionsmittel und nicht nach den Notwendigkeiten der Lebensführung leibhaftiger Mütter und Kinder. Auch für jeden Klein- und Mittelbetrieb sind nach wie vor die Karenzzeiten der Frauen eine Belastung. Und nirgends ist eine sinn- wie wirkungsvolle Regelung in Sicht, die Frauen nach eventuellen Kinderjahren einen erfolgreichen Wiedereinstieg in den Beruf sicherten.

Mozzonis Freidenker predigte und praktizierte Ende des 19. Jahrhunderts die sexuelle Freiheit, wie die Kinder der sexuellen Revolution der 68er Generation gestern und heute. Das Resultat, wie es schon Mozzoni beschreibt, ist bekannt: Die »moderne« Frau, das »aufgeklärte« Mädchen, hat nicht prü-

feiert heute ertragsträchtige Urständ: Eine allein stehende Mutter hat derzeit wenig Chancen auf einen Job, bei dem Arbeitszeit und Einkommen ein menschenwürdiges eigenständiges Leben ermöglichen. Selbst wenn diese Mutter zum Beispiel über Computerkennt-

Sinne von Ana Maria Mozzoni über die Notwendigkeit von, aber nicht der moralischen Pflicht zur Arbeit — auch etwas gegen die immer häufigere Kinderarbeit in der Dritten Welt; mit dem Kampf gegen unbewältigbare Arbeitszeiten für Mütter auch etwas gegen die endgültige Unterwerfung der Arbeitszeiten aller unter die Sieben-Tage-die-Woche-24-Stunden-pro-Tag-Nutzung von Maschinen oder den 24-Stunden-Lauf der globalen digitalen Vernetzungen; mit dem Kampf für eine lebenswerte Umwelt für die Mütter und ihre Kinder tun Sie auch etwas gegen die weltweiten ökologischen Zerstörungen; mit dem Kampf um die Würde der Frauen führen Sie auch die Schlacht für ein Wertesystem, in dem der Mensch, jeder Mensch, ja auch die Männer, und das Leben im weitesten Sinne Vorrang haben.

... Europas traditionelle Großparteien, auch die sozialdemokratischen, eingebettet in die Behaglichkeit der gelungenen Aufbauleistung nach dem Zweiten Weltkrieg, hatten für die damit aufbrechenden Ängste der Alten, der unteren Einkommenschichten wie auch für die diffusen Zukunftserwartungen der konsumgewohnten Jungen weder Augen noch Ohren.

Nur der europäische Rechtspopulismus stimmte sich stark auf diese Klientel ein. Er stellt oft die richtigen Fragen. Aber seine Antworten sind, weil sie leichte Antworten sind, die falschen: Altparteienklänge! Schuldenmacherclique! Sozialschmarotzer! Perverse Staatskünstler! Ausländer raus! Schlacht die Kanaken tot!

So werden Menschen zum Mob aufgehetzt. Den Mob zur Mobilisierung gegen die wild gewordene Globalisierungsmaschine einzusetzen muss aber fehlschlagen. Denn längst wissen wir es: Der Mob eignet sich fürs Begeifern der zum Tode Verurteilten auf dem Weg zum Schafott, für Pogrome, für das Erschlagen von dunkelhäutigen Ausländern, für Verhetzung und Vertreibung, für das Am-Pranger-Kahlschieren von Frauenköpfen, für Lynchjustiz und — für Wählerstimmen bringen-

de Akklamationen.

Keine medienwirksamen Einfachrezepte, die derzeit insbesondere, aber nicht nur von FP-Politikern Schlag auf Schlag annonciert werden, helfen aus unserer schwierigen Situation, sondern nur das, was in der täglichen Politik am Schwersten fällt: das sorgliche Sondieren, das Informationensammeln, auch von Fachleuten unterschiedlicher Meinungen, das Nachdenken.

Voraussetzung ist der sorgfältige Umgang mit Sprache. Denn die Sprache ist eines der Mittel, mit dem Menschen, heute wie je, in einen Mob verwandelt werden. Um es für Kärnten und mein Metier, die Kunst, an einem Beispiel zu zeigen: Die Wörter-, Klischees- und Phrasenwahl, die der Berater des Landeskulturreferenten in den Kolumnen für die Kronen-Zeitung verwendet, dienen nicht der Aufklärung in Sachen Kunst, sondern der Mobilisierung gegen jede Art von Kunst, die dem durchschnittlichen Geschmack widerspricht. Der Schauspieler und Regisseur Paul Manker hat Haiders Berater in einer Fernsehdiskussion als Nachfolger Goebbels bezeichnet. Er hat Andreas Mölzer damit ein Kompliment gemacht, denn Mölzers Verständnis von Kunst erreicht bei weitem nicht das Niveau Goebbels, der sich in Sachen Kunst auf den Nazi-Ideologen Alfred Rosenberg und dessen Buch »Der Mythos des 20. Jahrhunderts« bezog.

Die Sprache kann aber auch anderes als per Akklamation dem Mob schmeicheln: Sie kann im sorgfältigen Umgang mit den Bildern und Assoziationen zur gedanklichen Klarheit, zu sachlicher Diskussion und zum Bau neuer Welten in der Dichtung oder, was heute politisch unsere Aufgabe ist, zum langsamen Wachsen neuer Wertesysteme beitragen. Um dies an noch einem aktuellen Beispiel zu erläutern: Auch der Verschleiß des Wortes »Widerstand«, im historisch gewachsenen Sinne des Wortes ist nur gegen eine nicht legitimierte Regierung möglich.

Nach diesem Sprachexkurs noch einmal zu meiner Eingangs-Metapher, dem Aufruf an Sie, eine eigene Frauenpartei zu gründen: Ich meine, dass solche scheinbar gruppenegoistische Konzentration auf Frauen-Interessen der derzeit einzige Weg ist, um dem lebensfeindlichen Moloch der neoliberalen Globalisierung auf Dauer Paroli zu bieten. Einfach deshalb, weil Frauen wie Männer nicht nur Eigenschaften besitzen und erlernen können, die gefragt sind — denken Sie nur an die junge Managerinnen oder Wissenschaftlerinnen-Elite, die zahlenmäßig zunimmt, sondern weil Frauen dem Sein und dem Alltag, der Natur und dem Leben, dem Glück und dem Leid zu allen Zeiten und in allen Gesellschaftsformen näher gestanden sind und näher stehen als die Männer.

Pred kratkim je v Založbi Drava izšla knjiga koroške pisateljice Edith Darnhofer-Demár z naslovom »Bestiarium einer Feministin«. Pronicljivi, tudi duhoviti, predvsem pa inteligentni teksti so osvežujoč pogled na vsakdanjost, na paranoičen položaj žensk v družbi in družbah in odlično branje ne le med počitnicami! Knjiga ima 126 strani, stane pa 16 evrov.

nisse verfügt, entspricht die Bezahlung ihrer Arbeit zu Hause meist den schändlichen Niedriglöhnen, die in den letzten hundert Jahren für die ebensolche Konzentration verlangende Heimarbeit des Stickens und Nähens bezahlt worden sind.

... Die heutige Weltwirtschaftsdynamik wurzelt in Europas Hegemonie. Während hier der Humanismus gepflegt wurde und die Französische Revolution die Grundlagen für die freien Bürger schuf, bedingte Europas Aufstieg schreckliche Verbrechen, Völkermorde, Blut, Tränen und Verwerfungen aller Art an der Peripherie, in den Kolonialreichen. Heute sehen wir ökologische Verwüstungen, technologische Hierarchisierungen, strukturelle Ungleich-

Start v regionalni ligi in prva tekma na lastnem igrišču sta se končala s porazom 1:4 proti Špitalu.

Start nogometašev Slovenskega atletskega kluba / Posojilnica-Zveza Bank (SAK) v prvenstvo regionalne lige-sredina ter hkrati premiera na lastnem igrišču pri slovenski gimnaziji sta žal spodletela. Varovanci trenerja Lojzeta Jagodica so izgubili dvoboj z moštvom SV Spittal kar z 1:4 (0:1). Že v petek ima moštvo v tekmi v gosteh proti Gratkornu priložnost, da popravi spodrselj in si zagotovi prve točke! Zmaga enajsterice iz Špitala je bila zaslužena, čeprav si je SAK prva dva gola dal več ali manj sam: prvi zadetek so domačini prejeli po katastrofalni napaki vratarja Ericha Oražeta (nastrelil je nasprotnega napadalca, od katerega se je žoga odbila v gol) in tudi pri drugem голу sicer zanesljivi vratar ni najbolje posredoval. Po tretjem голу gostov pa je igra slovenskih nogometašev popolnoma razpadla, posledica tega pa je bil se četrti zadetek gostov. Častni gol za SAK je v 90. minuti dal Matthias Zimmerling.

Svojo še najboljšo fazo je slovenska enajsterica imela prvih 20 minut po odmoru, toda zadetkov kljub lepim možnostim (Gliha, Roman Oraže, Zimmerling) ni bilo. Najbolj razočarali so tokrat legionarji, pri čemer je dokaj številna publika predvsem pogrešala borbenost, katero so vsi pričakovali na prvi prvenstveni tekmi ob vrnitvi v regionalno ligo in hkrati premieri na lastnem igrišču.

Prvo žogo v prvi tekmi na novem igrišču je igral nekdanji trener SAK dr. Ivan Ramšak, športnik in funkcionar, katerega gredo največje zasluge, da je Slovenski atletski klub po 32 let trajajoči odisejdi končno le dobil lastno igrišče v celovškem predmestju Šentpeter pri slovenski gimnaziji.

Na prvo tekmo je prišlo tudi veliko število častnih gostov, mdr. predsednik koroške nogometne zveze (KfV) dr. Tomi Partl, deželni športni direktor (in bivši trener SAK) Reinhard Tellian, celovski mestni svetnik

NOGOMET

SAK: po spodleteli premieri po prve točke v Gratkorn!

Kot že v pokalni tekmi proti ASK/FCK je SAK izgubil tudi proti Spittalu Foto: Štukej

za šport dr. Dieter Jandl itd. Vsi so se dobro počutili v novem ambientu, ki so ga v zadnjih tednih in dneh pripravili funkcionarji in igralci SAK.

Še pred začetkom tekme je Koroška nogometna zveza (KfV) odlikovala tri najboljše strelce koroške lige v sezoni 2001/2002 – Reneja Zupanca (24 golov – Šentandraž), Mathiasa Zimmerlinga (21 golov – SAK) in Vajajijo (19 golov – Atus Borovlje).

I. L. Postava SAK-Posojilnica-

Zveza Bank: E. Oraže; A. Sadjak; Zankl, Wachernigg (34. R. Oraže); Kesselbacher, Ogris (46. Bürger), Pate, Gliha (78. Malej), Kraiger, Weissenberger, Zimmerling.

Rezultati 1. kroga: SAK/Posojilnica-Zveza Bank – SV Spittal 1:4, Sturm Gradec amaterji – Union Perg 5:1, Zeltweg – ASK/FCK 1:1, Gratkorn – St. Florian 0:0, Hartberg – Voitsberg 0:1, Köflach – Blau Weiss Linz 1:0, Schwanenstadt – Piberk 4:0, Wels – SV Šentvid 1:3.

NOGOMET – NIŽJI RAZREDI

Bilčovs startal z zmago!

Tudi v ostalih nogometnih ligah in razredih na Koroškem se je konec preteklega tedna pričelo prvenstvo. V deželni ligi sta presenetila novince. Celovski ASV je slavil najvišjo zmago (3:0 proti Nußdorfu), enajsterica iz beljaškega predmestja Fellach pa je premagala novi klub dolgoletnega sakovca Marjana Smida ATUS iz Borovlj z 2:1. Smid je odigral zelo dobro tekmo!

V podligi-vzhod je odlično startal Bilčovs, ki je v gosteh premagal novince ASK Šmihel z 2:1. Šmihelčani so v prvem polčasu bili boljša ekipa, v

drugem pa so Rožani najprej izenačili in nato – z golom Jesiha v 90. minuti – še zmagali!

V 1. razredu D je prva na lestvici Železna Kapla, ki je kar s 6:2 odpravila moštvo iz Pokrč, obetaven začetek prvenstva pa so imeli tudi Globašani z zmago 4:1 proti Klopincu. Sinča vas je pri premieri v 1. razredu premagala Eitweg z 2:0, Metlova in Žitara vas pa sta igrali neodločeno 1:1. Neodločeno je igral tudi drugi novinec Šentpeter na Vašinjah (0:0 proti Šentpavlu). V 2. razredu D je Selanom spodletelo: varovanci Miha Kreutza so v štadijonu pod Košuto izgubili proti Dobrli vasi z 1:3. Častni gol za Selane je dal Kelih. Lokalni derbi Šmarjeta – Galicija se je končal z zmago Šmarječanov 4:1! I. L.

ŠPORTNI TERMINI

Petek, 9. avgust 2002

Alpska arena v Beljaku, 16.00: Tekmovanje za Koroški deželni pokal v smučarskih skokih z udeležbo skakalcev iz Slovenije in Italije.

Kategorija: letniki 1994 in mlajši do članov (fantje in dekleta).

Skakalnica: K 15 m, K 30 m, K 60 m. Organizator: športno društvo Zahomc.

Gratkorn, športno igrišče, 19.00: SK Gratkorn – SAK/Zveza Bank-Posojilnica, nogometno prvenstvo regionalne lige sredina – 2. krog.

Sobota/nedelja 10./11. avgust 2002

Dob, na travniku, 9.30: Jubilejni 20. odbojarski turnir za mešane ekipe z mednarodno udeležbo (Slovenija, Italija, Nemčija). Organizator: SK Zadruga Dob/Aich (www.aich-dob.at)

Četrtek, 15. avgust 2002 (praznik)

Šmohor, 9.30: 20. ljudski tek okoli Preseškega jezera (5,7 km). Na sporedu so nadalje teki za otroke in šolarje ter prvič tudi četrtmaraton (10,549 km). Podrobnejše informacije pod: www.hermagor.at.

Prireditelja: Sportclub Hermagor in mestna občina Šmohor.

KOLESARJENJE

»Paco« Wrolich 61. v Hamburgu

Loški kolesar-profesionalec Peter »Paco« Wrolich na sešti letošnji preizkušnji za točke svetovnega pokala, dirki HEW Cyc classics v Hamburgu, z 61. mestom sicer ni osvojil novih točk, je pa potrdil svojo trenutno odlično formo. Za zmagovalcem Johanom Museeuwom je zaostal samo 14 sekund. Tretje mesto pa je osvojil Wrolichov kapetan v ekipi Gerolsteiner Davide Rebellin. Museeuw je z zmago v Hamburgu na dobri poti, da že tretjič v karieri postane zmagovalac svetovnega pokala. I. L.

Koper v pokalu izpadel!

V 1/16 finalu nogometnega pokala Slovenije se je s porazom proti Korotanu poslovil iz nadaljnjega tekmovanja vodeči na lestvici lige Si.mobil Sport Line Koper. Nogometaši iz slovenske obale so proti Koroščem izpadli v streljanju enajstmetrov 6:4, potem ko se je tekma v regularnem času in v podaljšku končala neodločeno 0:0 oz. 1:1. Za drugo presenečenje je poskrbelo moštvo Nafta, ki je izločilo Primorje. I. L.

Mira in Kerstin sta se proti svetovnim prvakinja hlabro borili Foto: Štukej

ODBOJKA

Mira in Kerstin sta si pričakovali več

Grand slam turnir v Celovcu je mimo. Publika je videla napete dvoboje najboljših odbojkarjev in odbojkaric sveta. Po oceni organizatorjev si je ogledalo tekme v petih dneh približno stotisoč ljudi, ki so tako poživili turistično sezono na avstrijski Copacabani.

Prvič sta na takem velikem turnirju tudi sodelovali koroški odbojkarici Mira Trampusch iz Doba in Kerstin Pichler iz Wolfsberga, ki od letos naprej nastopata skupaj na evropskih in avstrijskih turnirjih.

Prvi nastop sta simpatični športnici imeli na centre courtu minulo sredo proti številki 16 na svetu, dvojici iz Norveške.

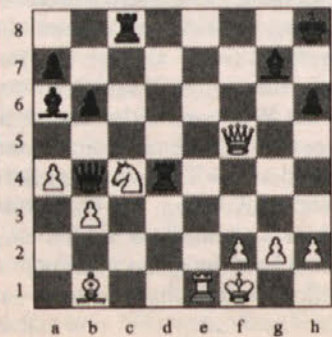
Prvi niz sta žal zaspali in ga gladko zgubili s 7:21. V drugem nizu sta se zbudili in celo trikrat šli v vodstvo. Gledalci so ob podpori domačih navijačev iz Doba že mislili na senzacijo, toda odlični Norvežanki se nista pustili ugnati in sta zaslužno zmagali z 21:15. Popoldne istega dne pa sta nastopili proti močni dvojici s Kube in bili sta brez možnosti. Mira in Kerstin sta se sicer potrudili, vendar Kubanki sta bili izredno uigrani in sta pokazali vrhunsko odbojko na mivki. Zaključno tekmo pa sta Mira in Kerstin igrali proti svetovnim prvakinja iz Brazilije in podlegli z 0:2 (7:21, 13:21). Publika, med njimi seveda sorodniki in znanci obeh atletinj, je videla nekaj izrednih akcij na obeh straneh. Mira in Kerstin sta se hlabro borili in dali vse od sebe. M. Š.

ŠAHOVSKI OREH št. 210

Silvo Kovač

Yermolinsky-Beljovski / Groningen 1993

Za napad na črnega kralja je beli žrtvoval trdnjavo in na poševnici b1 – h7 zagrozil osamljenemu črnemu kralju. Kako je velemejstru Beljovskemu, ki je na potezi, uspelo zaustaviti napad belih figur

in v kombinatornem proti napadu prisiliti belega na predajo.

Rešitev štev. 209

Da se kralju sredi šahovnice marsikaj lahko dogodi, potrjuje tudi naš primer. Že prva poteza belega 1.Sf6+!! razkrije vse slabosti črne pozicije. Na večkrat napadeno polje je skočil beli skakač, ki pa ga črni lahko vzame samo 1...gf6 / na 1...Sf6 2.Td8 mat. Sedaj sledi zamenjava dam 2.De6:+ in po 2...fe6 3.Lh5 mat! Nepričakovan, vendar končni udarec nezavarovanemu črnemu kralju!

Šahistka Slovenske športne zveze Dunja Lukan bo nastopila na ženskem državnem prvenstvu, ki se prične to soboto v Zgornji Pulji.